DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 12.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 17 DECEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 101. VIJFDE JAARGANG. 1857.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

Vóór de invoering van het beschreven regt in Nederlandsch Indie was de hoegrootheid der bij overeenkomst te bedingen renten aan wettelijke beperkingen onderworpen, zijnde het alstoen verboden om meerder dan negen ten honderd voor verbruikleeningen van kapitalen te genieten. Onder het in deze landen vroeger kracht van wet gehad hebbende Romeinsche en oud Hollandsche regt was de *woeker* alzoo ongeoorloofd en zelfs strafbaar, terwijl zelfs nog in onze dagen onder de strenge belijders van het Mahomatismus het bedingen van interessen geheel verboden is.

Dit ongelukkig vooroordeel, waardoor eene verbazende massa kapitalen onvruchtbaar bleef, heeft er niet weinig toe bijgedragen om de beschaving, ook in deze gewesten, in haren vooruitgang te stuiten, terwijl de bestaande verbodsbepalingen daarentegen niet bij magte waren om den eigenlijk gezegden *woeker* te keer te gaan, daar hij die woekeren wilde, genoegzame middelen aan de hand had, om de wet door bedekte overeenkomsten te ontduiken.

Onder het vele goede hetwelk door de beschrevene wetgeving op 1 Mei 1848 op Java is tot stand gekomen, rangschikken wij dan ook gerustelijk de Gouvernements Publicatie van 30 Mei 1848 (Staatsblad No. 22), waarbij naar aanleiding der voorschriften van Art. 1767 van het Burgerlijk wetboek, is bepaald dat de hoegrootheid der bij overeenkomst te bedingen renten, voortaan aan geene wettelijke bepalingen zal onderworpen zijn.

Wanneer men toch, met eenen geachten staathuishoudkundige, de kapitalen beschouwt als onmisbare elementen voor de algemeene welvaart in eene beschaafde maatschappij, en tevens als werktuigen, waarvan de eigenaar zich voor zijn eigen nut kan bedienen, dan volgt daaruit van zelve, dat de diensten, welke een kapitaal bewijst, even als die van een werktuig, moeten betaald worden, welke betaling meerder of minder behoort te zijn, naarmate van het gevaar, wanneer het in handen van den geldopnemer overgaat; en van die zijde is de nieuwe wetsbepaling ook geenszins in strijd met de zedelijkheid.

Doch de vrijheid om op interest geld te schieten, brengt niet mede dat men de oogen sluite, omtrent de misbruiken, die er uit kunnen voortspruiten. De straff-loosheid van den diefstal, zegt een ander staathuishoudkundige, staat in geen verband met de vrijheid der overeenkomsten. Een koopman is vrij om tegen den prijs, die hem lijkt, te koopen en te verkoopen; maar indien hij gaauwdieverij pleegt, indien hij koopwaren zeer duur verkoopt, om ze tegen lager prijs weder in te koopen, moet hij bij ieder beschaafd volk strafschuldig zijn, ofschoon men er nergens aan denkt, om den prijs der koopwaren te willen schatten. Over den prijs van landerijen wordt geheel vrij tusschen verkoopers en koopers gehandeld; niettemin verklaren de wetten eenen verkoop voor nietig, wegens bevoordeeling voor meer dan de helft. Men kan schelmerijen plegen, als men geld verhuurt, even als wanneer men elke andere waar verkoopt. Een eervergeten geldschieter, die zich onledig houdt, om jeugdige losbollen of ongelukkige familiën op te zoeken, die alle voorwaarden onderteekenen, welke hij hun voorschrijft, begaat een diefstal, en begaat dien omtrent lieden, welke de wet te meer moet beschermen, naar mate zij minder in staat zijn om zich te verdedigen.

De openbare debatten der op den 4den dezer voor den Raad van Justitie alhier behandelde strafzaak, waarvan wij in dit blad den uitslag mededeelden, ofschoon geene betrekking hebbende tot regtstreekschen woeker, hebben echter bijzonderheden aan het licht gebragt, welke de treurige overtuiging geven dat er te dezer stede menschen van vermogen bestaan, welke, zoo als een geacht pleiter zich op dien dag uitdrukte, den woeker op zoodanige groote schaal uitoefenen, dat zij voor de beruchte woekeraars in groote europesche handelssteden niet behoeven achter te staan, maar dezelven in sluwheid en onbeschaamdheid verre overtreffen.

Het door die woekeraars gesloopte vermogen van eenen krankzinnigen chinees, waarvan in gemelde openbare teregtzitting sprake was, is een treurig voorbeeld van hetgene wij zoo even zeiden, en wij vermeenen alzoo gerustelijk, als tolken der openbare meening, de ijverige pogingen van den geachten vertegenwoordiger van het openbaar Ministerie en het oordeel des regters te mogen toejuichen, waardoor niet alleen aan strafbare handelingen van dien aard is paal en perk gezet, maar ook tevens een waarschuwend voorbeeld is gesteld voor degenen, die ongestraft hun schandelijk bedrijf nog voortzetten, en die het alleen aan hunne sluwheid hebben te danken, indien zij tot dus verre aan de wrekende arm der geregtigheid zijn ontkomen.

Het is onze gewoonte niet om, door noodelooze openbaarheid, opgelegde straffen te verzwaren, maar in deze hebben wij, om de door ons aangevoerde redenen, vermeend, gebruik te moeten maken van het aan de dagbladpers toegekende regt, te meer daar wij het openbaar bespreken van zaken van dien aard beschouwen als bevorderlijk voor het algemeen belang der maatschappij, waarin wij ons bewegen.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 12den *December* 1857, N°. 99.

Civiel Departement.

OPGEDRAGEN

De waarneming der betrekking van resident der Lampongsche distrikten, aan den ambtenaar R. Wijnen, thans tijdelijk belast met de waarneming der betrekking van civielen gezaghebber aldaar.

BENOEMD

Tot sekretaris der residentie Bezoekie, tevens vendumeester aldaar, de sekretaris der residentie Madioen J. D. Mispelblom Beijer.

Tot sekretaris der residentie Madioen, tevens vendumeester aldaar (met uitzondering van Ngawie), de sekretaris van het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden A. F. van der Ven.

Tot sekretaris van het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden, tevens algemeenen ontvanger aldaar, de eerste kommies op het residentiekantoor te Samarang J. F. de Haart.

Tot sekretaris der residentie Madura, de sekretaris bij de wees- en boedelkamer te Samarang W. J. J. MacGillavrij.

Tot sekretaris der residentie Ternate, tevens pakhuismeester en vendumeester aldaar, de sekretaris der wees- en boedelkamer te Soerabaija W. F. Ploegman.

Tot sekretaris, tevens algemeenen ontvanger en vendumeester der Lampongsche distrikten, de ambtenaar op wachtgeld T. R. J. M. Huijsers, laatst kommies, belast met de administratie van 's lands kas, op Timor.

Tot kommies op het residentiekantoor in de Lampongsche districten, de grifüer bij de landraden te Rembang en Blora J. A. Kluijt.

DE TWEE LIJKGRAVERS.

In het jaar 1828 woonde te Edinburg een arme gek, die in de geheele stad bekend, maar in zijne waanzinnigheid zoo onschadelijk was, dat de autoriteiten het niet noodig oordeelden, hem in een krankzinnigen-gesticht te doen opsluiten. Geen der voorbijgangers, die de treurige en roerende geschiedenis van zijn leven kende, weigerde hem eene aalmoes van eenige pence — eene schatting aan het ongeluk, waarmede hij zijne geringe behoeften volkomen bevredigen kon. De ongelukkige man mogt 30 jaren oud zijn en heette Tom. Waren intusschen zijne geestvermogens zwaar gekrenkt, zijne ligchamelijke krachten waren daarentegen aanmerkelijk toegenomen; hij mogt zich verheugen over eene krachtige gezondheid en zijne gelaatstrekken waren in het oogloopend schoon. Van zijne kindsheid af tot op den dag, waarop hij krankzinnig werd, had hij met ijver en vlijt het gevaarlijk beroep van visscher uitgeoefend.

Toen hij op zekeren avond van Queensferry afvoer, werd hij in de naauwe straat van Forth door een geweldigen storm overvallen, die het hem onmogelijk maakte, nog vóór den nacht den oever te bereiken. Naauwelijks was hij echter geland, of zijne opmerkzaamheid werd getrokken door een grooten lichtklomp, waarvan de roode vlammen in de nabijheid van de plaats, waar zijne kleine hut stond, dreigend omhoog flikkerden. Met een vreeselijk voorgevoel ijlde hij hevig ontsteld naar de plaats en vond ook werkelijk zijne hut in brand. Aldaar aangekomen, stiet hij met den voet tegen een voorwerp, dat in den weg lag, hij bukte en herkende bij het akelig schijnsel van den brand eene halfnaakte, door den rook verstikte menschelijke gestalte, waarvan de vlammen reeds het haar begonnen te zengen. Het was zijne vrouw. De ongelukkige slaakte een kreet van wanhoop, nam het koude lijk in zijne armen en droeg het verre weg naar het open veld. Den volgenden morgen ontmoetten eenige veehandelaars, die naar de Edinburgsche markt gingen, den armen visscher, terwijl hij, met bloed en slijk bedekt, op een steen bij eene groene haag nederzat en eene vrouw in zijne armen wiegde.

Tom was krankzinnig geworden.

Een hoogst natuurlijken trek van medegevoel volgende, bleven de veehandelaars wachten totdat de vermoeidheid Tom in slaap deed vallen, waarop zij het lijk aan zijne handen ontrukten. Het ontwaken van den visscher was vreeselijk. Eerst zat hij, in eene smartelijke gevoelloosheid verzonken, onbewegelijk daar; vervolgens zocht hij met een hartverscheurend gehuil en met woeste trekken overal rond, hief verscheidene malen den steen, waarop hij gezeten had, omhoog, liep nu eens hier dan weder daar, en vloog daarop dwars over de weide voort. Werktuigelijk naar dezelfde plaats teruggekeerd, waar hij den nacht had doorgebragt, vond hij op den grond een roodzijden halsdoek, dien de veehandelaars zijne vrouw ontnomen, maar verloren hadden. Van dat oogenblik af plantte zich alle liefde, alle zorg van den gek op dit aandenken over. Iederen morgen zag men hem, met den rooden doek, dien hij gedurig kuste, in de hand, op den weg, die van Queensferry naar Edinburg leid. Uren lang bleef hij in de stad voor de kramen en winkels staan, waar roodkleurige zijden stoffen in kijkkasten uitgestald waren, alleen de naam van zijne vrouw kon hem van deze stomme beschouwing afbrengen. Dan hief hij telkens fier het hoofd op, zijne oogen vonkelden, zijn gelaat nam eene schoone, opmerkzame, hartstogtelijke uitdrukking aan, maar langzamerhand verdween die plotselinge schemering van een duister bewustzijn, en in zijne trekken teekende zich weder de gewone doffe gevoelloosheid.

Op een nevelachtigen en kouden November-avond van dat jaar liep een man van middelbare gestalte, het geheele ligchaam tot op het aardkleurig gelaat in een wijden bruinen mantel gehuld, den in verval geraakten, door het gebruik verouderden hoed diep op het voorhoofd gedrukt, door de straten van Edinburg, en hield onzen visscher, wien hij vroeger dikwijls eene aalmoes had gegeven, aan; hij haalde een donkerrood-fluweelen halsdoek uit zijn zak en fluisterde hem in het oor:

— Kijk, Tom! hier heb ik iets voor Sara.

Bij het aanschouwen van die stof en het hooren van den geliefden naam, die hem zijn geheel levensgeluk in herinnering bragt, voelde de gek eene hevige beweging, als ware het een electrieke schok, zijn geheel ligchaam doortrillen; krampachtig strekte hij de hand uit om den doek te grijpen, maar de onbekende trok de zijne oogenblikkelijk terug en zeide:

— Volg mij.

Tom gehoorzaamde: de roode halsdoek, waarvan de levendige kleur in de duisternis van den nacht nog schitterde, had voor den armen man eene onwederstaanbare be-

Tot assistent-resident ter beschikking van den gouverneur der Molluksche Eilanden, de secretaris der residentie Ternate P. van der Crab.

Tot kontroleur der 1ste klasse, toegevoegd aan den assistent-resident ter beschikking van den gouverneur der Molluksche Eilanden, de ambtenaar op wachtgeld A. C. Suijck.

Tot lid van de wees- en boedelkamer te Soerabaya, de kommies op het residentie-kantoor te Kadoe J. T. F. van Oordt.

Tot secretaris der wees- en boedelkamer te Soerabaya, de kommies op het residentie-kantoor te Tagal J. F. Deibert.

Tot secretaris bij de wees- en boedelkamer te Samarang, R. W. H. Ramdohr, ambtenaar op nonactiviteit, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, en laatstelijk die betrekking vervuld hebbende.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie W. A. Zelle.

VERLEEND:

Een 2jarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie A. J. Camphuis.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 5 en 9 December 1857, nº. 97 en 98 worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia: van wijlen de arabische vrouw Sariepa Noor Bintie Said Abdulla Sufrie.

Door de Boedelkamer te Soerabaya, van wijlen de maleische vrouw Ohnjah, echtgenoote van den arabier Sech Saleh Moejoob.

Door de Agenten der Soerabayasche Boedelkamer te Kediri: van wijlen den chinees I-Soekiem en die van wijlen Lie-Tikho.

Door de Testamentaire Executeuren te Cheribon: van wijlen den chinees Jauw Goantjan.

Door de Executrice in den Boedel te Samarang: van wijlen H. de Vogel Jr.

Door de testamentaire Executeuren te Menado van wijlen den chinees Kwee Sitiong.

Door de Weeskamer te Samarang van wijlen Jan Scheltema.

Door de Agenten der Samarangsche Wees- en Boedelkamer te Soerabaya, van wijlen den Chinees Tjoe Ké.

Door de Agenten der Soerabaijasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo, van wijlen den Chinees Liang Boensoe.

Door den Executeur Testamentair te Padang, van wijlen mevrouw de weduwe C. M. Pluim Mentz, geboren van Eijk.

Door de Commissarissen te Paijacombo, (Sumatra) van wijlen den overleden 2den luitenant J. G. Gerlach.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

HUISKOLLECTE.

(*Gratis.*) Over het vierde kwartaal 1857, op den 16, 17, 18 en 19 December 1857, ten behoeve van de Protestantsche diaconie-armen.

(*Gratis.*) *Voor de Armen.* De gewone driemaandelijksche huiscollecte, ten behoeve van de armen der R. K. Gemeente, over het 4de kwartaal dezes jaars, zal plaats hebben op den 21, 22 en 23 December.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 18den December.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Zaturdag den 19den December.

Voor 's lands Fabriek voor het stoomwezen en de nijverheid alhier.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE.

Bevallen van eenen *ZOON*, N. C. Besier, *Kulenkamp Lemmers.*

Soerabaya, 12 *December* 1857. 843)

VENDUTIE

Op de vendutie van den 18den December a. s.

Bij D. D. van Boeckholtz, zal nog worden verkocht, een FACTUUR PROVISIEN, bij kleine kavelingen, geschikt voor huisselijk gebruik, als: ROLPENS, SAUCIJS, CARBONADE, SAUCIJS DE BOULOGNE, OSSENMUISJES, OSSENTONGEN in vaatjes, enz. (855)

UITBESTEDING.

Op Vrijdag den 18den December 1857.

's Morgens ten 9 ure, zal op het bureau van den ondergeteekende, heruitbesteding worden gehouden voor het reinigen van hospitaalkleeding en fourniturer, en vullen der laatste, voor het groot Militair Hospitaal te Simpang, en de troepen in garnizoen te Soerabaija, voor het jaar 1858, op de voorwaarden en bepalingen, vervat in de *Javasche Courant* van den 20sten Junij 1857 Nº. 49; wordende hierbij herinnerd dat de inschrijvingsbilletten moeten worden ingevuld, zoo als bij Nº. IX. van opgemelde voorwaarden is bekend gesteld.

Voorts zal *op Woensdag den 23sten December* 1857, des morgens ten 10 ure te *Malang* uitbesteding worden gehouden voor het reinigen van Hospitaalkleeding en fourniturer, en vullen der laatste, ten behoeven van het convalescenten-gesticht aldaar, op dezelfde voorwaarden als in de *Javasche Courant* van den *20sten Junij* 1857 *Nº.* 49 zijn bepaald.

Nadere inlichtingen, zoomede omtrent de begrootte hoeveelheden zijn te bekomen op het bureau van den ondergeteekende in de *Heerenstraat*, en bij den Militairen kommandant te *Malang.*

(832) *De Onder Intendant der 2e klasse in de 3e Militaire Afdeeling.*

Hk. VEMER.

VENDUTIE.

Op den vier en twintigsten aanstaande.

Zal door den ondergeteekende alhier publiek worden verkocht:

Een ERF met WOONHUIS, STALLINGEN en BIJGEBOUWEN.

Een GEBOUW, gediend hebbende tot de uitoefening eener Suikerraffinadery, alles staande en gelegen te *Kepoetran* en bij de verponding geregistreerd onder No. 1268 en No. 1448 en daarna deszelfs inventaris bestaande uit Machinerien, waarvan eenige bijzonder geschikt zijn voor suiker fabrieken als:

CLARIFYERS, FILTERS, KENTELKETELS, etc. en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Nadere informatien te bekomen bij

(851) M. BOUMEESTER.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Dingsdag den 29sten December.

Ten huize van den Ridmeester Abbink, in het Kavallerie Kampement.

Van gepolitoerde MEUBELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, LAMPEN, IJZEREN LEDIKANTEN (groote en kleine), ZILVER, GLAS- en AARDEWERK, KEUKENGEREEDSCHAPPEN, WAGENS, twee span mooije SANDELHOUTPAARDEN en twee schoone en goedgedresseerde RIJDPAARDEN, waarvan één zeer geschikt voor DAMES RIJDPAARD. (830)

VENDUTIE

Op den 16, 19, 22, 26, 29 Januarij en 2 Februarij 1858.

Tusschen de pakhuizen van Said Alie Alhabashy, Oostzijde der *Kalienaas*:

Van Materialen afkomstig van de gebouwen in het Fort Erfprins, bestaande uit geraamtens van officiers woningen, **Kazernes, Magazijnen, Loots en Kombuizen,** met derzelver **Deur- en Vengster Kozijnen** en **Bladen,** de welke in zijn geheel, met de daarbij behoorende **Zolderplanken, Dakpannen, Sierappen, Metzelsteenen &a** zullen opgeveild worden; alsmede ook Materialen afzonderlijk, zoo als: hoofd- en gallerij stijlen, **Deur- en Vengster Kozijnen** met derzelver **Bladen, Bind- en Zolderbalken, Zolderplanken, Dakstoelen, Gordings, Platen, Nok, Hoekkeepers, Dakribben, Panlatten, houten Sierappen, Dakpannen, Vloer- en Metzelsteenen,** en **Yzerwerken;** welke Materialen meest alle in goeden staat zijn, voornamelijk de **Houtwerken.** De **Vloertegels** en **Dakpannen** zijn Bataviasche, de **Metzelsteenen** zijn Hollandsche, en bestaan uit bruine en geele **Klinkers.**

Inlichtingen omtrent de afmetingen en constructie dier gebouwen, enz. zijn te bekomen bij

(834) A. W. REIFERT.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP MACASSAR

Kapt. F. H. Schmidt, vertrekt *op den* 20 *dezer* naar Batavia via Samarang.

Soerabaya, W. CORES DE VRIES.

15 *December* 1857. (842)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het extra snelzeilend barkschip *STAD LEIJDEN*, kapitein van den Worm.— Dit schip, hetwelk de reis van Melbourne tot Batavia in den zeer korten tijd van 27 dagen heeft afgelegd, is bijzonder fraai ingerigt voor den overvoer van passagiers, voert eenen bekwamen geneesheer, en zal vermoedelijk tegen het einde dezer maand regstreeks van hier vertrekken.

Adres bij de agenten,

(838) SCHIMMELPENNINCK & CO.

MARIA ELISE,

Kapitein M. van der Putte.

Met dit zoo gunstig bekende, en voor den overvoer van passagiers en families ingerigte schip, wordt passage naar Amsterdam aangeboden.

Dit schip heeft een Doctor aan boord, en zal tegen het begin van Januarij direct van hier vertrekken.

Voor passage gelieve men zich te adresseeren aan

De Agenten,

(836) P. KERVEL & CO.

PAS UITGEPAKT BIJ F. KIEL.

GORDIJNGOED en FRAAIJE MOUSSELINE JAPONNEN met VOLANS. (854)

koorlijkheid. Zoo ijlde hij, zijn zwijgenden leidsman stap voor stap volgende, verscheidene straten door, en kwam eindelijk in de morsigste en volkrijkste wijk van de oude stad. Beiden hielden stil voor een van baksteen gebouwd, laag en somber, door eene heining omgeven huis. Op de deur las men op een zwartkoperen plaatje den naam van *Burke.*

Nadat de gek eerst door de geopende deur binnen getreden was, sloot de man met den bruinen mantel deze zorgvuldig achter zich toe. De kamer, waarin zij thans traden, was met eene zekere teedere zorg gemeubeld. De leuningen der stoelen waren van gothischen vorm, even als de oude koorstoelen. Op de tafel lag een opengeslagen bijbel met zilveren sloten. Een kruisbeeld, hetwelk met opzet op eene meest in het oog vallende plaats gesteld was, trok onwillekeurig de blikken tot zich. Dit vertrek stond, door een langen, donkeren gang met een ander in verbinding. Tom maakte werktuigelijk eene beweging als van schrik, toen hij in den naauwen, donkeren gang trad; maar de naam van Sara, die in de tegenovergestelde zaal, naar welke hij zijne schreden rigtte, luide en verstaanbaar uitgesproken werd, drong als een tooverklank in zijne ooren. Met bliksemsnelheid ijlde hij in de diepe duisternis naar de plaats, toen in hetzelfde oogenblik, dat hij het einde van den gang bereikt had, en hij juist de naar het andere vertrek leidende halfgeopende deur wilde openduwen, een arm zich uitstrekte, die zijn gezigt, van den hals tot aan het hoofdhaar, met een naauwsluitend pekmasker bedekte. Tom stelde wanhopige pogingen in het werk, om zich van het verstikkende hulsel te verlossen; bij kampte lang maar vruchteloos, tot dat hij, aan alle leden bevende, op den grond viel, waarop de moordenaar op het zich krampachtig rondwentelende ligchaam nedertortte en met zijne handen het masker vaster toedrukte, om het zekerder te doen kleven en de bedoelde werking te bespoedigen.

Toen dit geschied was, dronk de moordenaar, wiens gelaat iets eigenaardigs (in de volkstaal eene galgentronie) teekende, een flesch porter in één teug uit, waarop de man met den bruinen mantel, Hare genaamd, die zich gedurende het plegen van den afgrijselijken moord met de oplossing van verscheidene chemische ingrediënten onledig had gehouden, zich met huiveringwekkende koelbloedigheid gereed maakte, om, door middel van heet water en een mes, het masker langzaam los te maken en het gezigt van den doode af te wasschen. De beide misdadigers namen nu een zak, waaraan een lederen riem, van 8 à 9 el lengte, vastgehecht was, stopten het lijk er in, openden vervolgens een venster, deden een zacht gefluit hooren, en lieten, nadat eene bevende, bleeke vrouw op hun werk naar beneden gejuld was, den zak met zijn inhoud zakken. Krampachtig maakte de vrouw den riem los, en sleepte in aller ijl den ijzingwekkenden last in eene schuur, waar zij den zak zorgvuldig met stroo en hooi toedekte.

Drie uren daarna droegen Burke en Hare het lijk van den gek door eene geheime deur uit het huis en bereikten weldra, onder begunstiging van den donkeren nacht, gelukkig, zonder door de nachtwachten bemerkt te zijn geworden, een geisoleerd huis in de stad. Zij bragten den klopper van de deur op eene blijkbaar berekende wijze in beweging, en wierpen, nadat zij binnengetreden waren en een langen vestibule doorgeloopen hadden, het lijk in een ruim laboratorium op eene ontleedtafel, welke door het zwakke schijnsel van eene lamp slecht verlicht werd. Een man, die, in zijne studiën verdiept in een hoek van de kamer in een leuningstoel zat, stond op dit gezigt op en onderzocht het lijk met een vorschenden blik, als wilde hij zich naauwkeurig verzekeren, of alle bijzondere deelen aanwezig waren.

— Dat is een schoon exemplaar, zeide hij, den moordenaar Burke 15 guinea's toetellende.

(Wordt vervolgd)

De ondergeteekenden hebben bereids uitgepakt een rijk assortiment Fransche facturen bestaande uit:

Groote prachtige Spiegels en Schilderijen voor salons.
Kamerspiegels en Schilderijen van verscheidene dimensien.
Keurig bewerkte porceleinen Bloemvazen.
Super fijne kwaliteit Étagère Voorwerpen.
Toilet- en Zakflakons in soorten.
Verscheidene kleuren en kwaliteiten van Satijn en Zijden Stoffen.
Bijzonder fraaije Bruids-japonnen van zijde, gaas, en geborduurd batist.
Bruids Voiles, Kransen en Zakdoeken.
Robes Aragonnaise.
» Dona Maria.
» D'Aboukir.
» Volants Foulard.
» » Façonnés.
» Coss à Franges.
» Florence Pekin.
Barège-, Chaly-, Organdie Jaconnets en geborduurde mousseline Japonnen.
Barège uni, Tarlatane, Mousseline, Organdie en Jaconnets van differente Dessins.
Uitstekend prachtige Sorties de Bal.
Zijden, kanten en mousseline Mantilles.
Zijden, Barège-, Chaly-, Gaas-, mousseline en blonde Shawls.
Zijden dockjes.
Tours de gants en Tours de cols.
Fantaisie Waaijers variées paillettes, paon ornées en Ecrans marabout met spiegeltjes.
Bouquetten, Guirlandes en Marabouts coiffures.
Echte Witte en Zwarte Kanten, Neiges, Elon-des en gekleurde zijden agrementen met franjes.
Satijnen, Zijden en Gazen Ceinturen van verschillende breedten en kleuren.
Geborduurde Stroken, Entredeux, Chemisettes, Manchettes, Pélerines en Berthes.
Mitaines.
Heeren en dames glaçé en gesatineerde Handschoenen (*Jouvin*.)
Fijne en Ordinaire Hemden.
Zijden-, jaconets en wit geborduurde mousseline Dassen.
Zijden Paletots alpaga.
Diverse soorten Zijden-, Orleans en Vilten Hoeden.
Gomme élastique Overschoenen voor Heeren, Dames en Kinderen.
Regenjassen, Broeken, Slopkoussen en Petten.
Mooije Kinderkleedjes, Kieltjes, Hoedjes en Petjes van verscheidene grootten voor jongens en meisjes.
Parfumerien *de la Société Hygiénique.*
Fraaije Odeurs Keldertjes.
Fijne Meubels-, Kleêr-, Haar-, Nagel- en Tandborstels.
Haarkammen en Kammetjes.
Porceleinen en pleeten Bedakdoosjes met kwastjes.
Tooneelkijkers.
Dames Étuis en Breimandjes.
Papeteriën, Souvenirs, Beursen, Porte Monnaies, Portefeuilles en Porte-Sigares.
Heeren en Dames Nécessaires en Lessenaars.
Paarlemoêren Cachets, Vouwbeenen en Pennenhouders.
Diverse Schrijfbehoeften.
Mailkoffers en Valiezen.
Élégante Wandelstokken en Karwatsen.
Baleinen Wagen en Bendij Zweepen.
Leidsels voor 1, 2 en 4 Paarden van verschillende kleuren.
Wagen en Bendij Lantaarns.
Compleete Zadels in allerlei soorten.
Pleeten en Stalen Stangen en Spooren.
Borduur-, Brei en Nagel Schaartjes en Vijltjes.
Snuiters en Kurkentrekkers.
Pennemessen, Scheermessen, Spiegeltjes en Kwastjes.
Welluidende Accordéons van 8 tot 14 touches.
Kristallen Caraffen, Botervlootjes, Kaasdeksels, Vinger en Present Glazen.
Stellen Drink-Glazen Gondole Fatsoen.
Likeurkelders.
Gebak en Pastei Vormen.
Koffijkannen en Komvoors.
Handlantaarns, Kantoorlampen.
Jagtgereedschappen van de beste Kwaliteiten.
Verlakt en Marokijn Leder enz. enz. enz.

VOORTS EEN KEURIG PARTIJTJE

Gouden Heeren en dames Horologien en Kettingen.
Fijn Geslepene Bloedkoralen, Armbanden, Colliers, Broches en Oorringen.
Verscheidene strengen Bloedkoralen geslepen en ongeslepen.
Gouden Heeren en Dames Ringen.
» Parures, Braceletten, Broches, Borstspelden, Médaillons, Breloques, etc. etc. etc.

(841)

PEREIRA & CO.

De Ondergeteekende rekent zich verpligt, **TER WAARSCHUWING**, bekend te stellen, de **onbeschrijfelijk lage en schriele behandeling**, welke **zijne familie**, bij hare terugkomst uit Nederland, heeft ondervonden, aan boord van de ***NIEUWLAND***, kapt. BENNIK, **in strijd met het meest loyale contract door den Reeder voor die passage gesloten.**

(846) A. P. F. DE SEIJFF.

De ondergeteekende, als Passagier men het barkschip **Nieuwland** alhier aangekomen, brengt door deze zijnen hartelijken dank toe aan den gezagvoerder *A. Bennik, Hz.* voor de heusche en beleefde behandeling van ZEd. gedurende de reis genoten.

(851) R. C. VAN DER PALM.

Bovenstaande beide advertentien aan de welwillende beoordeeling van het publiek overlatende, vleit de ondergeteekende zich dat de pogingen van den heer DE SEIJFF hun doel minder zullen treffen.

De gezagvoerder van het schip Nieuwland.

(850) A. BENNIK, Hz.

CORSETS A LA MINUTE.

à *f* 15.— rec. bij

(853) E. FUHRI & CO.

ZEER DOELMATIGE REGENJASSEN, JAPANSCHE PAIJONGS bij

(852) ASSCHENBERGH & CO.

Licht- en schaduwbeelden uit de binnenlanden van Java. Door gebr. *Dag en Nacht.* Tweede druk à *f* 8.— rec. verkrijgbaar bij

(840) E. FUHRI & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(518) Bij SCHIMMELPENNINCK & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(554) Bij RUYL CRAMER & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(758) Bij B. J. VAN ECK & CO.

TRICTRAC BORDEN

TEVENS

DAMBORDEN.

Met kokers en schijven.

(848) E. FUHRI & CO.

De ondergeteekende berigt, mede uit naam van andere deelgeregtigden, dat, om bijzondere omstandigheden, de vroeger aangekondigde verkoop van landerijen, behoorende tot den boedel van wijlen zijnen vader J. A. DEZENTJE, vooreerst zal worden uitgesteld.

SAMARANG, A. B. DEZENTJÉ.
den 9 *December* 1857. (847)

BIJ E. FUHRI & CO.

Microscopen, balansen, gewoon en medicinaal gewigt, fraaije staande en **hangklokjes,** loopende acht dagen, **verrekijkers, thermometers, tooverlantaarns, dominospellen, dobbelsteenen, schimmelspellen, étagère-voorwerpen, groen gordijnlinnen** met **spanhaken** en **katrollen, ivoren lunds potlooden, zilveren potloodhouders, enz.** (765)

DOODKISTEN.

Verkrijgbaar bij

J. WALKER.

(837) *Straat Rustenburgerpad.*

TE KOOP

Eene in Europa vervaardigde DRAAIBANK met daarbij behoorende bijtels, stelschroeven enz., tot het snijden van verschillende draad.

Deze bank is zeer geschikt voor instrumentmakerswerken. Te bezigtigen bij

(824) E. FUHRI & CO.

WORDT TE KOOP AANGEBODEN.

Twee KOPEREN DEFICATIE KETELS met toebehooren, metende circa 1200 Ned. kannen.
Twee KOPEREN VERKOELBAKKEN met dubbelde bodem 6 voet Diameter Eng. maat.
Een CIJLINDER voor beenderen te branden. (Nieuw.)
120 IJZEREN POTTEN. Idem.
Een BEENZWART MOLEN.
Eenige IJZEREN FILTERS.
Een SUIKERMOLEN compleet, en Verschillende soorten van KAMRADEREN.
Te zien en te bevragen op de Suiker Fabriek PADJARAKAN (*Probolingo.*) (833)

UIT DE HAND TE KOOP.

Een goede BENDY en TUIG en een RIJPAARD, boven de 4 voet hoog. Te bevragen bij

(831) **E. FUHRI & CO.**

VERKRIJGBAAR:

Indische Zak-Almanak 1858 met een los waschboekje . . . . *f* 2.— rec.
Almanach comique. 1858. . . . » 2.— »
Almanach pour rire. 1858. . . . » 2.— »

(800) E. FUHRI & CO.

ONTVANGEN

BIJ

MEJUFVROUW M. DE BRUIJN,

DAMES MODEMAGAZIJN.

IN DE

Tambangan Biebis of Overvaartstraat.

De nieuwste GEKLEURDE GLAÇÉ, ZIJDEN JAPONNEN.
Zeer moderne SORTIES DE BAL, Parijsche CORSETTEN.
REIS MANTELS.
LAKEN TALMA'S.
GLAÇÉ en ZIJDEN DAMES en HEEREN HANDSCHOENEN, SUPERIEURE KWALITEIT.
Uitmuntend FIJNE KUNSTBLOEMEN en fraaije ZIJDEN WAAIJERS.

Wijders beveelt zij zich bij voortduring aan, tot het maken en leveren van JAPONNEN, COIFFURES, ÉLEGANTE DAMES HOEDEN, SORTIES en alles wat tot het DAMES VAK behoort. (823)

KAART

Van het Tooneel van den Oorlog in Britsch-Indie. Prijs *f* 3.— rec. bij

(849) E. FUHRI & CO.

SOCIETEIT CONCORDIA.

BAL en SOUPER.

Op 1 *Januarij* 1858.

NAMENS DE DIRECTIE,
De Secretaris,
(829) GROLMAN.

BESTE ENGELSCHE

MERKINKT.

à *f* 1.— Rec. het fleschje. Bij

(818) E. FUHRI & CO.

SOERABAYA, den 17den December 1857.

— Dezer dagen vernamen wij dat de Landraad alhier onlangs verpligt is geweest, om, met het oog op de bestaande verordening, dat bij overeenkomst te bepalen renten aan geene wettelijke bepalingen zijn onderworpen, de Javanen Awal en Jalidin bij vonnis te veroordeelen om aan S. M. P.... wonende te Kedirie, te betalen de som van *f* 1500, ter zake van door Awal, onder solidaire borgtogt van Jalidin, van P.... gekochte praauwen, met bijbetaling van renten à *twee ten honderd per* DAG, gerekend van af den 1sten October 1857, blijkens te Kedirie notarieel gelegaliseerde acceptatie.

Indien alzoo genoemde Javanen deze schuld op heden nog niet hebben betaald, zal het kapitaal van *f* 1500 reeds *f* 2340 aan renten hebben opgebragt. Wij deelen deze zaak mede als eene bijdrage tot hetgene wij ten opzigte van *woeker* in ons hoofdartikel van heden hebben opgemerkt, en ten bewijze dat men zich ook op andere plaatsen zeer voordeelig met den *geldhandel* bezig houdt.

— Uit eene aankondiging voorkomende in de *Java Bode*, ontwaren wij dat de Raad van justitie te Batavia, regtsprekende in zaken van overtreding, het regtsbeginsel heeft omhelsd, dat het openbaar ministerie onbevoegd is, om, ingevolge de voorschriften van Art. 31 van het vigerende Reglement op de drukwerken in Nederlandsch Indie drukwerken te doen inbeslagnemen, zonder voorafgaande magtiging des Regters, zijnde op dien grond de vordering tot verbeurdverklaring van een drukwerk ter drukkerij van den Heer W. BRUINING te Batavia, waarvan melding wordt gemaakt in de *Javasche Courant* van 21 November jl. N°. 93., afgewezen, en de teruggave daarvan aan den eigenaar of daarop regthebbende gelast.

— Wij vernemen dat alhier van Samarang zijn aangekomen eenige Chinezen, die gedurende eenige dagen, van af heden, Chinesche tooneelvoorstellingen zullen geven, in den Chineschen kamp, op de plaats waar jaarlijks de Reboetan plaats vindt. Deze voorstellingen zullen gehouden worden 's namiddags ten half drie en des avonds ten half acht ure, dagelijks.

— Den 26sten November ankerde ter reede van Batavia, komende van Decima, het Nederlandsch koopvaardijschip *Anna Digna*.

Wij zijn daardoor in de gelegenheid gesteld in korte trekken eenige van daar vernomen bijzonderheden mede te deelen.

Met het Japansch oorlog stoomschip *Kwang Komar*, vroeger *Soembing*, is van Nagasaki eene reis ondernomen naar Jedo.

Na 23 dagen is dit schip behouden, doch na gedurende verscheidene dagen met ongunstig weder te kampen te hebben gehad, te Sinagama, eene haven in de nabijheid van Jedo, aangekomen.

Hoewel de togt van dit alleen met Japanners bemande schip, als eene zeer gewaagde onderneming werd beschouwd, is de goede uitslag der reis een onbetwistbaar bewijs voor de goede resultaten van het onderwijs door de Nederlandsche zeeofficieren aan de Japanners gegeven in de zeevaartkunde.

Korten tijd nadat de aankomst der *Kwang Komar* te Nagasaki was bekend geworden, werd de commandant van het te Decima aanwezig Nederlandsch marine detachement, de kapitein luitenant ter zee Pels Rijcken, met den Nederlandschen commissaris in Japan en de overige tot het detachement behoorende officieren, bij den Gouverneur van Nagasaki genoodigd, door wien aan de genoodigden, namens de keizerlijke regering geschenken werden aangeboden, met eenen vleijenden brief van Jedo.

In tegenwoordigheid van een groot aantal Japansche autoriteiten is daarna eene, onder toezigt van het detachement der marine gebouwde kotter te water geloopen.

De proeftogt met dit vaartuig ondernomen, heeft in alle opzigten voldaan.

Voor de batterij van het vaartuig zijn te Nagasaki vier bronzen stukjes geschut gegoten.

De voorgenomen reis van den directeur der Japansche marine, den heer Nagaij Genbanokami en van eenige Japanners, naar Java en van daar naar Nederland, is uitgesteld tot een volgend jaar; het voor Jedo opgerigte instituut voor de marine en eene aldaar bestaande school voor de Nederduitsche taal, veroorloofden voor alsnog de afwezigheid van den heer Genbanokami niet.

Den 21sten September, is onder bevel van den luitenant ter zee der 1ste klasse, ridder Huijssen van Kattendijke, ter reede van Nagasaki aangekomen, het in Nederland voor den keizer van Japan aangebouwde oorlogstoomschip *Japan*.

De commandant en de verdere officieren aan boord van dit stoomschip en een gedeelte der bemanning van hetzelve waren bestemd, om het met de *Soembing* (*Kwang Komar*) van Batavia naar Decima vertrokken detachement af te lossen.

De wijze, waarop van de officieren van het afgeloste detachement, door alle keizerlijke en landsheerlijke officieren afscheid werd genomen, was allervleijendst en eervol, en getuigt van erkentelijkheid voor de diensten door deze Nederlandsche zeeofficieren aan Japan, op last van het Nederlandsche gouvernement, bewezen.

Het stoomschip *Japan*, dat bereids aan de Japansche regering was overgegeven, aan boord hebbende den Nederlandschen kommissaris en alle keizerlijke officieren, deed de *Anna Digna* uitgeleide, waarmede het afgeloste detachement naar Java terugkeerde, vergezeld van eene menigte kleine vaartuigen, waarin zich de door de officieren van het detachement onderwezen Japanners bevonden.

Met regt doen al deze feiten de overtuiging vestigen, dat Japan de door Nederland bewezen diensten op hoogen prijs stelt.

Ook andere feiten zijn daar, om de meerdere toenadering te staven van een volk, dat gedurende lange jaren een stelsel van strikte afzondering aankleefde.

De pogingen toch door Nederland en andere natien aangewend, om den Japanners te bewegen het oude stelsel langzamerhand te doen plaats maken voor meer vrijheden en bestaande oude gebruiken te doen vervallen, zijn niet vruchteloos geweest.

Getuige daarvan o. a. de vrijheid, welke thans bestaat, om ten allen tijde de stad Nagasaki binnen te gaan, en het omliggend Keizerlijk gebied te bezoeken, in alle winkels te mogen koopen en vrijelijk, zoo in eigen als Japansche vaartuigen, in de baai van Nagasaki te varen. Tempels, schouwburgen en theehuizen zijn toegankelijk.

Met vreemde schepen en Chinesche jonken mogen brieven worden verzonden en van den Japanschen brievenpost kan gebruik worden gemaakt voor de correspondentie met de te Hakodate en Simoda gevestigde vreemdelingen.

Engelschen, Russen en Amerikanen worden te Decima toegelaten, en met de schepen dier natien bestaat een vrij verkeer; Japansche goederen mogen van Decima naar die schepen worden uitgevoerd. Het vroeger bestaande gebod, dat de koopvaardijschepen de aan boord zijnde wapenen, het buskruid en de bijbels moesten afgeven, is opgeheven, en buiten de tegenwoordigheid der Japansche ambtenaren mogen goederen met eigen sloepen worden gelost, terwijl de gemeenschap met Decima en de schepen door middel derzelven mag worden onderhouden. De handelsschepen zijn niet meer verpligt de binnenhaven op den 20sten van de 9de Japansche maand te verlaten.

Het gebruik om „pandslieden„ te moeten afgeven bestaat niet meer, evenmin de monstering der te Decima achterblijvende Nederlanders en de dagelijksche monstering aan boord der schepen. Het Japansch compliment en het beeldtrappen zijn afgeschaft.

Behalve dat de bemanning der koopvaardijschepen nog aan visitatie aan de landpoort onderworpen is, heeft dit gebruik ten aanzien van andere personen en van goederen, ook aan de Waterpoort, opgehouden te bestaan, terwijl eindelijk aan de Nederlanders is toegestaan, hunne vrouwen en kinderen in de opengestelde havens van Japan bij zich te hebben.

Wij herhalen het, al de in de laatste jaren verkregen verbeteringen in het verkeer met de Japanners, doen de hoop voeden, dat binnen een niet te lang tijdsverloop, door de regering van dat land, meer en meer zal worden ingezien, dat een stelsel van afzondering niet kan strekken tot het ware geluk en de verdere ontwikkeling van een volk, dat in vele opzigten reeds op beschaving kan bogen en dat voor eene krachtige ontwikkeling van nijverheid, wetenschappen en kunst rijp schijnt.

De reeks van bovenstaande vrijheden is nog vermeerderd met eenige betreffende de wijze van handel te mogen drijven. Nader hoopt men in de gelegenheid te zijn, de daarover handelende additioneele artikelen van het, op den 30 Januarij 1856 tusschen Nederland en Japan gesloten, tractaat te kunnen mededeelen.

BANKA. In de afgeloopene maand werden vier inlanders, op de hoogte van Poeloe Besaar (Soengei Sian) bezig zijnde met visschen, door twee rooverspraauwen, bemand met p. m. 20 koppen, overvallen.

Een der visschers, die zich tegen de zeeroovers wilde verdedigen, werd door een geweerschot het leven benomen en een ander kreeg een schot in den arm.

De visschers hebben daarop hunne praauw moeten verlaten en in het bosch de vlugt genomen.

De praauw en de daarin aanwezige goederen zijn door de roovers genomen, die vervolgens koers hebben gesteld naar de kusten van Palembang.

De twee door het bestuur ter opsporing van die zeeroovers uitgezondene kruisbooten keerden onverrigter zake terug.

SUMATRA'S WESTKUST. Op den 14den November werd eene ligte aardbeving waargenomen en hebben eenige instortingen op den kloofweg naar Padang Pandjang plaats gehad.

(*Jav. Cour.*)

BRITSCH INDIE

Van Dhar wordt onder dagteekening van den 30 November gemeld;

Nu dat eindelijk het doel hier bereikt is, en ons dus eenige rust kan gegund worden, zal het voor u niet onbelangrijk zijn te weten hoe wij tot zulk een gewenscht einde zijn geraakt. Dewijl gij reeds een verhaal hebt van onze verrigtingen op den eersten dag zal ik u die niet herhalen; genoeg zij het, u te zeggen dat de vijand dien dag in het Fort werd terug gedreven, met een verlies van drie stukken, die door onze Cavallerie werden genomen, en van dertig dooden. — Toen zij zich in het Fort hadden terug getrokken, openden zij een hevig vuur op ons uit hunne batterijën dat echter weinig of geen uitwerking deed. — Hierop nam de Commandant der Brigade zijne maatregelen om het binnen de muren van het Fort te houden door een Cordon van piquetten er om heen te leggen, waardoor hen tevens alle gemeenschap met de stad werd afgesneden. Aldus bleven zij ingesloten tot op den 23, toen onze artillerie begon met hen eenige bommen toetezenden die eene goede uitwerking deden, terwijl elk die zich op de wallen vertoonde, het doelwit werd van onze scherpschutters. — In den ochtend van den 25, omstreeks half vijf ure, werd onze geheele magt onder de wapenen gecommandeerd en in de beste orde aan de zuidzijde van het fort vereenigd. — het 86° regiment voorop, gevolgd door het 25° inlandsche infanterie. — Daarna kwam de artillerie terwijl de cavallerie het fort geheel omsingelde.

De hoogten, tot op eenen afstand van 300 yards van de zuidelijke muren van het fort, waren spoedig door de infanterie bezet, waarop al dadelijk een hevig geweervuur van beide zijden werd aangevangen, waarbij dat van de insurgenten geen ander kwaad deed, dan dat het een van onze kanonniers kwetste, die zich onvoorzigtig bloot gaf. — Denzelfden avond werd onder directie van den Majoor Boileau eene schans van zandzakken opgeworpen, tegenover de noordelijke batterij van het fort en eene andere tegenover de zuidelijke batterij. — De juistheid van ons artillerievuur wekte aller bewondering — alles was zoodanig gerigt dat men bij het eerste schot reeds de stukken van de muren naar alle zijden zag wegspatten, terwijl de bommen den belegerden niet minder nadeel de-

den. — De negen ponders waren niet minder goed gerigt daar de zuid-westelijke muur op niet meer dan gewone schijfs afstand van de batterij was, terwijl de hoogte waarop dezelve stond, haar in staat stelde de geheele westelijke en noordwestelijke batterijën van het fort te bestrijken. Den geheelen dag en nacht onderhield de vijand een hevig vuur uit deze batterijën, zonder ons echter veel nadeel te doen.

In den avond van den 26e wierp het corps Madras sappeurs nog eene schans van zandzakken met zoden gedekt op drie honderd yards van het fort op, waar twee achttienponders en eene acht duims houwitser werden gesteld. — Deze batterij begon in den ochtend van den 27 te zes ure, met schroot en bommen het fort te teisteren. — Op den 30, toen er eene groote bres was geschoten heesch de vijand een witte vlag, waarop eene schorsing van vijandelijkheden werd gecommandeerd, die echter slechts een half uur duurde, daar onze bevelhebber in geene voorwaardelijke overgave wilde genoegen nemen, omdat het bombardement zoo wel slaagde. — De vijandelijkheden werden dus hervat en in den avond van den 31e werden de piquetten van het 86e ingerukt en de *Irregulars* in hunne plaats gesteld. Dit geschiedde om den volgenden ochtend het geheele 86e regiment gereed te hebben om storm te loopen, toen, tot ons aller teleurstelling, de vijand ontsnapte op een dertigtal na, die wij, in het fort komende, in eenige cellen opgesloten vonden. — Hoe zij hunne vlugt hebben bewerkstelligd is ons allen een raadsel, daar, zoo als ik reeds schreef, het geheele fort omcingeld was door onze Cavallerie en de *Irregulars*.

Tegen tien ure in den avond van den 30 nadat de piquetten verwisseld waren, werden eenige sappeurs onder bedekking van het 86e op verkenning gezonden, om de bres naauwkeurig op te nemen, en juist toen zij daar gekomen waren, en eenige zandzakken in de bres wilden werpen, riep een man van de wallen ons zoo hard hij kon toe, dat wij komen zouden, want dat de vijand het fort had verlaten. — Een dertigtal soldaten van het 86e onder bevel van den luitenant R. Henry gingen daarop dadelijk de bres in, gevolgd door de sappeurs en eenigen van het 25e inlandsche infanterie, die, zoodra zij in het fort waren drie victoriekreten lieten hooren waarop het muzijkcorps het *God save the Queen* aanhief.

Naar men zegt is er aan geld en gelds waarde tusschen de drie en vier millioenen ropijen in het fort gevonden al het welk door het prijs-committé naar Mbow zal worden gezonden.— De bevelhebber gaf op den 1e eene dagorder uit, waarin hij al zijne manschappen dankte voor den krachtigen bijstand, die zij hem hadden verleend bij de inname, en de voorbereidselen daartoe, van zoo al niet een van de grootste, dan toch een van de sterkste forten van Indie.— Aan de kapiteins Hungerford en Woolcombe werd in het bijzonder dank toegebragt voor den ijver en de bekwaamheid waarmede zij, aan het hoofd der artillerie geplaatst, het hunne tot de overwinning hadden bijgedragen.— Waar allen zoo wel hunnen pligt hadden gedaan, was het moeijelijk om enkelen uit te zonderen, zonder gevaar te loopen van onregtvaardig te worden; doch de bevelhebber wenscht nog in het bijzonder melding te maken van Majoor Boileau en zijn Madras-Genie corps, die met slechts twee officieren, de luitenants Gordon en Prendergast, de menigvuldige en belangrijke verrigtingen, die bij de belegering van het sterke fort Dhar aan het wapen onder zijn commando waren toevertrouwd, zoo onverbeterlijk heeft uitgevoerd.

DE KOKOS EILANDEN.

Deze eilanden thans weder ter sprake komende, nadat men dezelve jaren achtereen in het onbetwist bezit van den heer Ross had gelaten, kwam het ons niet onbelangrijk voor het volgende uittreksel uit een rapport van December 1829 onze lezers aan te bieden. — Het is in der tijd opgemaakt geworden door een Nederlandsch zeeofficier en door hem ingediend aan het Ned. Ind. Gouvernemen

De Kokos- of Keeling-Eilandan, waarschijnlijk ontdekt in het jaar 1689 door den Engelschen kapitein Keeling, van waar dan ook die naam ontleend is, zijn niet zeer belangrijk, zoo min wegens derzelver uiterlijke gedaante, als om de natuurlijke voortbrengselen daarvan. Zij zijn twee en dertig in getal, als: Noord of Horsburgh, Direction, Press, Prison, Rice, Button no. 1, Alison, Button no. 2, Ross, Button no. 3, Stewards-Groupe, Armstrong-Eiland, Fairbridge, Two-Tree Pool, Schott Demming of Grave, East-Keeling, West-Keeling, South en West of Hare. Deze eilanden worden zóó door den heer Ross genoemd, terwijl de zes overigen nog geen' naam ontvangen hebben.

Het Noord- of Horsburgh-Eiland, dat het best en het meest bebouwde is, heeft eene lengte van nagenoeg ½ Holl. mijl, en 1/16 breedte; de grond is koraalzand met steenen, met een voet aarde overdekt. De Inlanders noemen dit Tanapootie of Passir. Het is grootendeels beplant met kokos- of klapperboomen; ook vindt men hier eene soort van hout, onder de Inlanders genaamd Kaijoe- ampel, Kaijoe-korongang, en Kaijoe bessie. Eerstgemelde groeit hoog, is zeer zacht, en tot niets bruikbaar, zelfs niet tot brandhout; de tweede, welke echter niet in zulk eene groote hoeveelheid te vinden is, is hard, en de heer Ross gebruikt het voor chaloep-knieën, waarvoor men dit hout zeergoed kan bezigen; de laatste is eene soort van Yzerhout.

Aan de noord-oostzijde vindt men eene waterput; doch dit water is ziltig, en daalt en rijst met eb en vloed. Dit eiland, waarop eenige menschen van den heer Hare zijn, is door hen beplant met pompoenen of laboe, turksche tarwe of djagong, watermeloenen, tabak, bananen, suikerriet, Spaansche peper of tjabe, katjang, kurkema of koening, en aardappelen; de vier eerstgemelde vruchten komen zeer goed en welig voor, en worden er in overvloed gevonden; doch de overigen groeijen niet zoo voordeelig. Men wil, dat de oorzaak hiervan zij, dat de grond te veel zoutdeelen in zich bevat.

Direction-Eiland, of onder de Inlanders genaamd Poeloe-tickoes, beslaat eene lengte van ⅓ Holl. mijl, en 1/16 breedte; de grond en de voortbrengselen daarvan zijn dezelfden, als op het Noord- of Horburgh-Eiland. Aan de zuidzijde van hetzelve vindt men twee waterwellen; doch het water is niet drinkbaar. Door de menigvuldige rotten, die zich op dit eiland ophouden, wordt alles, wat dáár aangeplant wordt, door die beesten vernield.

Press-Eiland is slechts een zandbank, waarop eenige huizen of schuren door den heer Hare opgerigt zijn, waar de voorraad van rijst en andere provisien geborgen worden. Hetzelve is ongeveer 150 voet lang, en 100 voet breed.

Prison-Eiland is een niets beduidend zandbankje, omtrent 24 voet lang, waarop door den heer Hare een huisje is geplaatst, zoo men zegt, om zijne menschen, die eenig kwaad bedreven hebben, daarin op te sluiten.

Rice- of Rijst-Eiland heeft dezen naam ontleend, doordien de heer Hare, bij zijne aankomst op de Kokos Eilanden met het schip *de Hippomenes*, aldáár de rijst het eerst heeft ontscheept; ook wel is het onder de Inlanders genaamd Poeloe Toean. Het is het kleinste, doch het hoogste der Kokos-Eilanden, slechts een zandheuvel, omtrent 20 voet boven de oppervlakte der zee gelegen, beplant met 25 klapperboomen; het beslaat een omtrek van 250 voet, en loopt aan alle kanten steil in zee af. Op den top van dezen zandheuvel woont de heer Hare in eene armoedige woning, te zamen gesteld van houten steilen van klapperboomen, waarop hetzelve rust, en met bladeren van die boomen overdekt, ter hoogte van ongeveer 10 voet, en rondom het huis een palissadering omtrent 12 voet hoog. Van binnen bevat het niets dan eene tafel, een rustbank en drie stoelen. Vroeger heeft de heer Hare het Ross-Eiland bewoond; dan sedert een groot jaar heeft hij dit eiland tot zijn verblijf gekozen en heeft het sedert dien tijd niet verlaten. Hij doet zich door de vrouwen van zijn serail, die onder het huis geplaatst zijn, bedienen. Het is aan niemand van zijne volgelingen geoorloofd, zonder zijne voorkennis, dit eiland te bezoeken, als alleen aan den heer Ogilvy, die het opzigt heeft over het volk, en des avonds zich weder op het naast gelegen Direction-Eiland moet verwijderen.

Het Alison-Eiland beslaat eene lengte van 1/24 Holl. mijl, en 1/16 breedte, levert niets anders op dan klapper- of kokosnoten. Men vindt aan den noordkant van dit eiland eene waterput, doch ook, even als op Noord-Eiland, brak, overigens vindt men er overvloed van djagong of turksche tarwe.

De drie Button-Eilanden leveren niets op, en komen met het Prison-Eiland overeen.

Op het Ross-Eiland, dat ⅓ Holl. mijl lang, en 1/16 breed is, vindt men bijna niets dan klappers; het hout, hetwelk men dáár vindt, is Kaijoe-ampel en Kaijoe-waroe, en eene soort van geel hout, hetwelk men tot steilen van huizen gebruikt, en onder de Inlanders genaamd wordt Kaijoe-hoeroeng. Op dit eiland staan eenige niets beduidende huisjes, en men vindt aldáár geplaatst onder eene loots eene oliepers, door den heer Hare uit Engeland ontboden, en met het schip de *Hippomenes* aangebragt, die door de vrouwen wordt bewerkt. Voor dat men tot de persing overgaat, wordt het vleezige van de kokosnoot geraspt, daarna in de zon gedroogd, vervolgens in eenen stroozak gelegd en geperst. Deze olie is zeer goed van smaak en helder, terwijl men uit 10 à 15 klappers, naar dat dezelve groot zijn, slechts één flesch olie maken kan. De vrouwen zijn verpligt dagelijks 36 flesschen aan te maken, die door den heer Hare voor zijn gebruik opgezameld worden. Met het schip *Borneo* heeft hij eenige leggers olie naar Engeland opgezonden.

Stewards-Groupe levert niets op dan klappernoten, en een weinig Kaijoe-ampel.

Het Eiland Fairbridge levert buiten de kokosnoten eene soort van gewas op, onder de Inlanders genaamd Panda nas of Kuiro; hiervan worden door de Inlandsche bedienden van de heeren Hare en Ross allerlei soort van mandjes en slaapmatjes of tikars vervaardigd.

De Eilanden Goat, Two-Tree, Pool, West-Keeling, Oost-Keeling, South, Grave of Demming. Op de eerste vijf daarvan wordt niets anders dan klappers gevonden, en het laatste, alwáár de moeder van mevrouw Ross ligt begraven, en waaraan alzoo de heer Ross den naam van Graf of Demming-Eiland heeft gegeven, levert niets dan laag kreupelhout op.

Schott-Eiland, omtrent 1 Holl. mijl lang, en 1/16 breed, wordt bewoond door den heer Ross, met zijne echtgenoote en zes kinderen, waarvan 4 jongens en 2 meisjes, benevens eene jufvrouw van gezelschap. Dit etablissement noemt hij New-Selma-Setlement. De bevolking buiten zijne familie bestaat uit niet meer dan 13 zielen, als: een scheepstimmerman, zes Engelsche matrozen, drie Javaansche timmerlieden, en een kok, eene vrouw en een kind. Zes der Europesche inwoners zijn afkomstig van het schip *Borneo*, en één van de Engelsche brik genaamd *Sir Francis Nicolaas Barton*, die in den nacht van den 15den December 1826, door eene misgissing van 160 Eng. mijlen, op den zuid-hoek van het West of Hare-Eiland is verongelukt. Dit vaartuig was den 14den Julij 1826 uit London gezeild, en bestemd naar Calcutta. De Europeanen houden zich bezig met het aanmaken van ligt touwwerk voor de schoener van den heer Ross, anderen met het bouwen van kleine huisjes, en het kappen van klapperboomen, terwijl de Javanen bezig zijn, om zijn planken huis in orde te brengen. Het huis, dat door deen heer Ross voor een gedeelte wordt bewoond, is grootendeels zamengesteld uit hout, dat door de zee is aangespoeld, en door de bewoners verzameld, (somwijlen heeft men groote stammen, onder anderen cederhout, zeer waarschijnlijk van Nieuw-Holland, hier gevonden) en van planken met de schoener *Molukko* van Singapoere aangebragt.

Hetzelve is luchtig en zeer eenvoudig. Eene galerij loopt rondom het huis, waarin van binnen slechts eene vierkante zitplaats is. De galerij, waarin men eenige kotten, kooijen of hangmatten ziet hangen, wordt tot eene algemeene slaapkamer gebezigd. Het meubilair is niet belangrijk; twee rustbanken, eenige stoelen en tafels is al hetgeen men er vindt. (*Wordt vervolgd.*)

INGEZONDEN STUKKEN

BATAVIA en SOERABAIJA.

In het No. 94 van 23 November ll. van *den Oostpost*, werd Soerabaija genoemd, de „tweede stad van Java" zij de „eerste" Batavia de „hoofdstad"? Eene korte vergelijking zal echter doen zien, dat sedert de Maarschalk Daendels Soerabaija tot toekomstigen zetel des bestuurs, (gezegd der „regering") bestemde, men veeleer kan zeggen, dat het streven van „de hoofdstad" is, om Soerabaija gelijk te blijven, in voornaamheid, in handel, bevolking, industrie. De vergelijking van elk ander gewest, elke andere stad, oord of negerij, vesting en haven met Soerabaija, dient men als 't ware „Amerikaansch, te beantwoorden.

			Batavia.	Soerabaya.
Bevolking, totaal	1850.	land.	331,897.	508.751.
		stad.	62,639.	96,803.
	1851.	land.	358,772.	534,833.
		stad.	65,000.	97,203.
Uitgestrektheid lands. □ palen.			977.	910.
	1854.	land.	383,281.	557,460.
		stad.	70,000.	103,626.

Wij spreken van later niet, om geen aanstoot te geven. De uitgestrektheid der „stad en voorsteden" van Batavia is grooter ergo voornamer, dan die van Soerabaija, en te Batavia wonen ongeveer twaalf duizend *Chinezen meer* dan te Soerabaija; maar Soerabaija is eene *vesting* No. 2 van den eersten rang. en Batavia is een *open vlek*, — sinds 1808 reeds veroordeeld tot verlating. In Batavia de stad, verbergen zich 18,000 zielen tusschen bonwvallen en poelen, gragten op Hollandsche trant, en overschotten van den tijd der compagnie; — binnen de vesting Soerabaija wonen 50,170 zielen in moderne gebouwen, langs eene scheepvaartrijke rivier en zijtakken, omgeven door wallen en grachten, sinds 1834 opgeworpen, en binnen een bestek van 1800 ellen noord en zuid, en 1530 ellen oost en west.

De Soerabaijasche inrigtingen van nijverheid, — als daar zijn, de Marine, Artillerie en particuliere Fabrieken, Werven, Arsenalen, Magazijnen, Etablissementen; zijn te Batavia nog ongeboren. In de productie, handel, in de instellingen van nut, vermaak, weldadigheid, defensie, eeredienst, meenen wij dat Batavia niet op Soerabaija als mindere behoeft neder te zien.

Wanneer de voornaamheid eener stad gelegen is in de aanwezenheid van hoofdkantoren, van hooger bezoldigde ambtenaren, van meer gelegenheid tot vermaak en vermindering van geldoplegging, — in eene eenigsinds ruimere Europesche bevolking, die allereerst te Batavia moet aankomen, en door de uitgestrektheid der woonsteden van de stads-bewoners, mijlen in den omtrek, dan zou men Batavia teregt de „eerste stad van Java" kunnen noemen; maar in de tegenwoordige „zakelijke vergelijking. is Soerabaija de eerste in ouderdom, in handel, in welvaart, in nijverheid, in bevolking en in „Amerikaansche" levendigheid, binnen vestingwanden waarop de hoop op 't behoud van Java is gevestigd.

Dat Soerabaya bereids van vroeger eenen voorrang had, kan men historisch en geographisch bewijzen. Immers Soerabaya was in 1522 reeds eene voorname handelplaats, en Batavia werd eerst in 1620 aangelegd. — Het ommeland van Batavia bleef eene soort van woestenij, en tot op 't laatst der XVIII eeuw erlangde het levens-onderhoud van Soerabaija, dat alleen aan schatting dertig duizend pikols rijst voor Batavia leverde, tot 1804 toe.

Het overwigt, de groote naam, die Batavia is bijgebleven, is van louter staatkundigen aard. De faam, der „koninginne van het oosten" herhaalt zich nog als weerklank tusschen de verlatene bouwvallen en uitgedroogde grachten, de rimpels van den ouden dag. Wij eeren den ouderdom, maar eeren de juistheid der voorstelling tevens.

Eene vergelijking van den uitvoer op heden, zou minder billijk zijn; wij nemen dus 1850.

		Batavia.	Soerabaija.
Suiker.	pik.	246,618.	318,420.
Koffijboonen.	pik.	51,929.	73,301.
Tabak.	pik.	128.	7,399.
Huiden.	pees.	31.843.	27,666.
Indigo.	pond.	39,479.	1,366.
Rijst.	pik.	273,772.	63,667.
Peper.	pik	16,549.	1,783.
Arak.	legg.	3.214.	290.
Kaneel.	pik.	4,596.	503.
Totale waarde.		*f* 7,053,345.	*f* 7,478,348.

Daar de invoer ongelijk is, en alle vaartuigen op Java aankomende; grootendeels te Batavia het eerst ontladen, zoo valt hier geene vergelijking te maken. Alleen teekenen wij aan, dat in 1850 te Batavia werden ingevoerd, 715,680 liters genever, van de totale invoer in Ned. Indie van anderhalf millioen liters.

Met de produktie van de ommelanden van Batavia en Soerabaija valt beter vergelijk te maken, omdat de lands uitgestrektheid bijna gelijk is. Wij nemen de laatste jaren.

	Batavia.	Soerabaija.	
1850.	116,550.	216.179.	Pikols Suiker.
1851.	108,220.	209,892.	
1852.	119,455.	215,741.	
1853.	134,195.	238,397.	
1854.	137.626.	249.331.	
1855.	116,649.	244,269.	
1856.	88,260.	244,056.	

Het onderscheid is, dat de Bataviasche suiker op vrije landen, en de Soerabaijasche op gouvernements landen gewonnen wordt.

Op de andere artikelen van productie valt weinig vergelijk te maken, daar Batavia grootendeels rijst en suiker levert. De rijstproductie is te Batavia doorgaans grooter dan te Soerabaija.

Wat overigens aangaat de stad als haven; de gezondheid, het ommeland en de geheele Delta van Soerabaija, waar bijna geen voet gronds onbebouwd is, gelooven wij vrij te kunnen zeggen, dat hierbij noch Batavia, noch eenige andere hoofdvestiging in den Archipel kan worden vergeleken, wanneer het aardrijkskundigen voorrang geldt.

J. HAGEMAN. JCz.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

C. C. de Rochemont, geb. van Lakerveld, Z. Batavia 2 Dec. — De echtgenoote van F. J. Vincent, D. Djocjacarta 1 Dec. — J. D. Ardesch, geb. Goldman, doode D. Amboina 6 Nov. — M. M. Hennij, geb. Roorda, D. 12 Nov. — M. A. van Baak, geb. Nash, D. 27 Nov. — G. H. Rudolph, geb. Witteurood, D. Batavia 1 Dec. — P. D. Bosscher, geb. van Oosterhout, D. Batavia 7 Dec. — M. F. Vaupel, geb. Wilkens, D. Batavia 9 Dec. — A. R. C. Schmidt, geb. Manuel, D. Samarang 5 Dec. — J. C. Floris, geb. Flohr, Z. Samarang 6 Dec. — C. Bodaar, geb. Böhrs, Z. Samarang 9 Dec. — J. G. Mendes da Costa, geb. Roesing van Itersom, Z. Samarang 10 Dec. A. M. E. A. Retel, geb. Helmrich, Z. Djocjacarta 4 Dec.

Gehuwd:

J. C. Muller met A. M. C. Goesdorp, Samarang 2 Dec. — F. J. Duchateau met E. F. F. van der Hell.

Overleden:

J. G. Gerlach, 2de luit. Inf. Payacombo, (Sumatra) 20 Nov. — Het Zoontje van D. H. W. Schiff, Samarang 25 Nov. — M. M. Remmers, geb. Kamerbeek, 26 j. Batavia 3 Dec. — Het dochtertje van C. J. Visser, Batavia 16 Nov. — de weduwe C. M. Pluim Mentz, geb. van Fyk, Fort de Kock, (Sumatra) 24 Nov. — R. W. J. C. Degener, Samarang 3 Dec.

VERTREKKENDE PERSONEN.

W. van de Velde van Capellen, geb. van Binsbergen. — B. F. Matthes. — N. baron Gansneb genaamd Tengnagel, kapitein luitenant-ter-zee. — Isaac Hijmans. — L. van Trappe. — G. T. Snijder. — W. A. Doerrleben, gepensioneerd kapitein.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
December	12	Nederl. Ind.	Asultanie.	Said Mohm. bin Aloewie Asegaf.	Riouw.
„	—	Nederlandsch	Jeannette.	F. Visser.	Batavia.
„	—	„	Nieuwland.	A. Bennik.	Tagal.
„	13	Balisch	Poospa.	Tan Tik-I.	Balie (Beleling.)
„	—	Nederl. Ind.	St. Soerabaya.	A. Guijot.	Batavia.
„	—	„ „	Bella.	Ngaitin.	Pasoeroean.
„	—	Zweedsch	Carlsbad.	C. J. Tohrseus.	Batavia.
„	—	Hannoversch	Amisia.	F. Ahrends.	„
„	13	Amerikaansch	Norman.	S. Swell.	„
„	—	Nederl. Ind.	Hing Goan.	Kie Agoos Aloewie.	Balie (Ampenan.)
„	—	„ „	Aloesmanie.	Said Achm. Aloewie Asegaf.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar
December	13	Nederl. Ind.	Machmoedie.	Said Mohm. bin Hamid Segaf.	Banjarmassing.
„	15	Nederlandsch	Nederland.	F. Ruiter.	Ned. via Probolingo.
„	—	Nederl. Ind.	So-Ookdin.	Said Achmat bin Kassan.	Banjarmassing.
„	—	„ „	Fathool Barie.	Said Abd bin Achm. Habassij.	Makasser.
„	16	„ „	Stoomschip Ambon.	F. A. B. Hugenholtz.	Moluc. via Mak. en Timor.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag		Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsch	Schip	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Zweedsch	„	Victor.	H. A. Prehn.	Zweden.	„ „ „ „
„	„	Carlsbad.	Fahreus.	„	„ „ „ „
„	„	Willem de Clercq.	H. Ouwehand.	„	„ „ „ „
„	„	Drie Vrienden.	C. van der Zee.	„	„ „ „ „
Engelsch	„	Agincourt.	Pashley.	China.	„ „ „ „
„	„	Prinses Amalia.	v. Rhijn van Alkemade.	Nederland.	„ „ „ „
„	„	Westkapelle.	Crucq.	„	„ „ „ „
Amerik.	„	Norman.	S. Swett.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsch	„	Louise Maria.	Tjebbes.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	„	Stad Leijden.	Van der Worm.	„	„ „
Hanoversch	„	Amicia.	Arinds.	Falmoerth.	Mathieu & Co.
Nederlandsch	„	Zeemeeuw.	Kaijser.	Nederland.	Ruyl Cramer & Co.
„	„	Johanna Maria.	Overgaauw.	„	„ „ „ „
Amerik.	„	Yankee Ranjer.	H. Stohmann.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	„	Gezina.	P. Bueggraaff.	„	„ „ „ „
„	„	Pieter Schoenmakers.	Van Varelen.	„	„ „ „ „
„	„	Maria Elise.	M. van der Putte.	„	P. Kervel & Co.
„	„	Antoinette.	J. M. de Winter.	„	B. J. Van Eck & Co
„	„	Koning Willem III.	Zeijlstra.	„	„ „ „ „
„	„	Henriette.	J. M. van der Veen.	„	„ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. bark *Nieuwland*, de Resident J. A. Vriesman en echtgenoot, met 46 bedienden, mevr. de weduwe Bouricius en 2 kinderen met 1 bediende. - Met het Nederl. Ind. stoomschip *Soerabaya*, de heeren Meester en familie, Kuil en echtgenoot Kuitert en 2 kinderen, Mohr man, J. de Graaff, Zes Officieren; Z. M. troepen en bannelingen.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. Ind. bark *Machmoedie*, de heeren Dieudonné en familie, J. Stroom en echtgenoote. — Met het Nederl. Ind. stoomschip *Ambon*, de heeren J. Fulps, Kuil, Z. M. troepen en banne'ingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname; de schoenerbrik Saparoea; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de schepen Yankee Ranger, Louisa Maria, Ernst Willem, Djoedool Moebarak, Maria Elisabeth Margaretha, Victor, Ammana Tulbarie, Princes Amalia, Stad Leijden en Gezina; de stoomschepen Ambon en Soerabaija; de barken Fatal Maän, Saijan Maskoor, Goansien, Generaal de Steurs, Stad Zierikzee, Fathal Kair, Baltimore, Fathool Barie, Zeemeeuw, Djoedoel Karim, Drie Vrienden, Antoinette, Koning Willem III. Willem de Clercq, Bacht Mastora, Agencourt, Pieter Schoenmaker, Maria Elise, Henriette, Johanna Maria, Abool Hair, West Capelle, Asultanie, Jeannette, Nieuwland en Carlsbad de brik Amisia; de schoeners Egmond, Kiem Ingsoen, Hoseeng, Moostarie, Masschoer, Fearnot, Hintlie, Tjilatjap, Ardjoeno, Poospa en Bella; de kotters, Riengit, en Tedok.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

7 December. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin, van Soerabaya.

12 December. De Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Pa Ardie; de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong; het Ned. schip *Anna Elize*, gezagv. C. J. Jaski; de Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardan, allen van Soerabaya.

VERTROKKEN.

7 December. De Ned. bark *Willem de Zwijger*, gezagv. W. L. van den Dries, naar Rotterdam.

10 December. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Werio, naar Soerabaya.

12 December. De Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Pa Ardie, naar Panaroekan.

Uitvoer te Pasoeroean van den 5den November tot en met den 12den December 1857.

Naar Rotterdam met de Bark *Willem de Zwijger*, gezagv. W. L. van den Dries.

8,170 picols gouvern. koffij.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

9 Dec. De Nederl. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Siendoe Djaija, van Soerabaya; den 5 Dec.

12 Dec. De Nederl. Ind. bark *Atiat Rachman*, gezagv. Sech Awal bin Said Algatoer, van Samarang; den 5 Dec.

VERTROKKEN.

7 Dec. De Ned. Ind. schoener *Mansoer*, gezagv. Sagiet, naar Soerabaya.

SCHEPEN LEGGENDE TER REEDE.

De schoeners Sumanap, Mifiejool Moelook, Sophia; de kotter Klara en bark Atiat Rachman.

PAMAKASSAN.

AANGEKOMEN.

14 December De Nederl. Ind. kotter *Sie Eoender*, gezagv. Tjan Thiong, van Riouw den 19den October jl.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De kotter Sie Boender.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 12den tot en met den 15den December 1857.

AANVOER.

Van Batavia per het Ned. schip *Stad Leijden*, gezagv. van der Worm, agenten Schimmelpenninck & Co.

2 kisten schelderijen en meubels, 1 rijtuig, C. Beth.

Van Riouw per de Ned. Ind. bark *Asultanie*, gezagv. Said Mohamat bin Alwie Segaf, agent Said Aboebakar.

500 stuks planken, 807 stuks ijzer, 10 krandj. was, 195 collies onbekend, diverse Arabieren.

Van Samarang per de Ned Ind bark *Aboel Hair*, gezagv Sech Abdulla Beljoen, agent Gezagvoerder.

40 kisten madapoliams, Schimmelpenninck & Co; 3 kisten manufacturen, 10 kisten amfioen, Fraser Eaton & Co; 3 kisten karpetjes, stroo-hoeden en monsters, J. F. van Leeuwen & Co; 130 collies manufacturen, papier, pajongs, zijden stoffen en koopmanschappen, diverse Arabieren en Chinezen.

Van Samarang per het Ned. schip *Prinses Amelia*, gezagv. L. W. van Rijn van Alkemade, agenten Fraser Eaton & Co.

2 kisten inhd. een rijtuig, van der Dungen; 50 vaatjes boter, F. Smid; 50 vaatjes boter, W. Cores de Vries; 13 kisten diverse, W. Mathieu & Co; 8 kisten koopmanschappen, van Coevorden; 129 collies diverse, 200 hammen, Schimmelpenninck & Co; 4 kisten diverse, Ruyl Cramer & Co; 9 kisten machinerien, 20 ledige leggers, van Eck & Co; 2 kisten manufactures, J. F. van Leeuwen & Co.

Van Amsterdam per het Ned schip *Gezina*, gezagv. P. Burggraaf agenten Ruyl Cramer & Co.

1 kistje onbekend, 150 vaten stokvisch, Schimmelpenninck & Co; 20 vaten bier, 1 kist diverse, Ruyl Cramer & Co; 90 kisten en vaten bier, 20 manden water, W. Mathieu & Co; 2 kisten papier, 10 kisten chocolade, 16 kisten lijn olie, 25 manden water, Gebr. Kocken; 1 gegoten ijzer, 1 kist onbekend, van Heel; 170,000 stuks metzelsteenen, N. H. M.

Van Batavia per het stoomschip *Soerabaija*, gezagv. Guijot, agent W. Cores de Vries.

308 platen ijzer, 60 bossen lording, 43 bossen rond ijzer 11 picols ijzer, 1 kist inhd. een as, 1 kist koopmanschappen, W. Cores de Vries; 1 pakje diverse, Thedens; 1 pakje portretten, de Vos; 1 hoeden doos met modewaren, Hugenholtz; 1 ledige trommel, Fraenkel; 1 kistje modewaren, Hoekstra; 6 balen drills, Fraser Eaton & Co; 20 zakken salpeter, 10 zakken komijnzaad, 3 kisten opium, Johan; 55 kisten manilla sigaren, Mc Millan Marten & Co; 8 vaatjes boter, 5 kisten wijn, 6 vaten vleesch, 1 vat brood, Order; en eenige goederen bestemd voor de Moluccos.

Van Batavia per de Ned. Ind. *Amana Tulbarie*, gezagv. Sech Hamdot bin Tok, agent Gezagvoerder.

5 kisten papier, 40 stuks lood, Johan; 160 vaten koolteer, 1 kist kaas, Mc Millan Marten & Co: 100 kisten roode wijn, Ruyl Cramer & Co; 64 ledige leggers, Adam & Co; 27 vaatjes boter, 43 picols ijzer, 10 picols bladkoper, 164 collies manufacturen, verfwaren, zijden stoffen, koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Van Batavia per het Ned. schip *Jeannette*, gezagv. Tijs Visser agent W. Cores de Vries.

130 ledige leggers, Adam & Co.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Poospo*, gezagv. Tan Pik Ie, agent Gezagvoerder.

720 picols kedelee pitten, 60 picols tabak, 60 picols rijst en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Amerikaansche schip *Norman*, gezagv. S. Swett. agenten Fraser Eaton & Co.

554 tonnen ijs, 30 kisten drills, 300 vaten meel, 200 kistjes zeep, 50 vaten teer, 50 vaten harst, Fraser Eaton & Co.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Hing Goan*, gezagv. Kiagos Alwie agent Tan Bindjang.

395 picols kapas, 405 picols kedelee pitten, 247 krandjs. Bals. tabak, 253 stuks koehuiden en kleinigheden.

UITVOER.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. schoener *So-Otdin*, gezagv. Said Achmat bin Kasim.

4 kistjes Toeban-sigaren, 50 vaatjes staal, 24 picols Jav. koperwerk, *f* 2000 aan zilveren munt, 18 tonnen staal, 4 picols katjang-olie, 29 kisten en balen inhd. lijnwadn en kleinigheden, deverse Arabieren.

Naar Banjarmassing per de Ned. Ind. bark *Machmadoe*, gezagv. Said Mohamat bin Hamit Segaf.

20 picols katjang-olie, 6 kisten en balen inhd. lijnwaden, diverse Arabieren.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Nederland*, gezagv. F. Reuter.

3001 $^{76}/_{100}$ picols suiker, 200 picols rotting, N. H. M.

Naar Macasser per de Ned. Ind. bark *Fathool Barie*, gezagv. Said Abdulla bin Achmat Alhabassij.

9000 picols steenkolen, W. Cores de Vries, 14 $^{30}/_{100}$ picols Jav. koperwerk, 53 picols suiker, 13 $^{25}/_{100}$ picols Jav. koperwerk, 1 kistje chitsen, diverse Arabieren.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol. *f* 17 Nominaal.
Koffij per picol
Rijst (Cargo) per koijang *f* 135 à *f* 145.—
Id. (Witte) „ „ *f* 165 à *f* 180.—
Koehuiden per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
Arak per legger *f* 100.—
Olie (Klapper) per picol.
Olie (Katjang)
Kadjang Matten
Rotting *f* 9 à *f* 9½.
Wisselkoers 107 %.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 20sten December, des morgens ten half 9 ure. Ds. VERFF.

PREDIKANT TE SUMANAP.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDINST.

Zondag den 20sten December des morgens ten half 9 ure.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.